

Verduroepen stadshart Oss

versie:
datum:

CONCEPT
maart 2020

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en opzet.....	4
1.1 Aanleiding	
1.2 Begrenzing plangebied	
1.3 Opzet project	
1.4 Stadsentree Terwaenen	
2. Groen in het stadshart.....	6
2.1 Beleving van groen in het straatbeeld	
2.2 Groenstructuur van het stadshart	
3. Klimaatvoordelen en biodiversiteit.....	10
3.1 Tegengaan van hittestress en verdroging	
3.2 Biodiversiteit	
4. Kansen voor vergroening in het stadshart.....	12
4.1 Kansenskaart en matrix	
4.2 Klimaatvoordelen en biodiversiteit	
5. Aanzetten per straat.....	16
6. Prioriteiten en budget.....	22
6.1 Uitvoering 2020/2021	

Bijlage

- I Principeoplossingen: Groenelementen
- II Schetsplan Terwaenen plein

1. Aanleiding en opzet

1.1 Aanleiding

De gemeenteraad heeft op 4 juli 2019 de motie 'Vergroening stadshart Oss' aangenomen. Daarin werd het college gevraagd een plan te maken voor het verder vergroenen van het stadshart.

Door het centrum te vergroenen wordt de sfeer, de aantrekkelijkheid en de leefbaarheid van het stadshart vergroot. Dat geeft een positieve bijdrage aan de leefomgeving van de bewoners, de werknemers en de bezoekers van het centrum. Daardoor draagt vergroening ook bij aan het ondernemersklimaat. Zeker zo belangrijk is ook de bijdrage van vergroening in de klimaatrobuustheid en biodiversiteit van de gemeente.

De laatste jaren zijn al meerdere projecten uitgevoerd om het centrum te veraangename en te vergroenen. Voor een belangrijk deel kwamen de projecten voort uit de Taskforce Centrum. Onder die vlag zijn samen met het Centrummanagement Oss de projecten Peperstraat (2017) en Monsterstraat (2018) uitgevoerd. In het najaar 2019 is uitvoering gegeven aan het project Kerkstraat. Naast projecten die direct voortvloeien uit de Taskforce zijn ook andere initiatieven gesteund zoals de groene gevel in de Houtstraat. Het Klaphekkenplein heeft vorig jaar een groen aanzicht gekregen. Dit jaar zal het op het Tapijtplein beplanting worden aangebracht. Uitvoering zal samen gaan met het plaatsen van de panelen van het kunstwerk De Werkers.

1.2 Plangebied

Voor het plangebied vormt het centrumgebied zoals vastgelegd in de Koers Stadshart Oss 2016 het uitgangspunt. De koers maakt een onderscheid tussen pit en schil. Daar ligt de prioriteit voor de vergroening van het centrum. Voor de sfeer, beleving en de uitstraling van het centrum zijn niet alleen de pit en de schil van belang maar ook de straten die naar het stadshart leiden. Groen kan een verbindende schakel vormen in de aanhechting van het stadshart met de centrumontsluiting/parkeren en de fietsstraat. Daarom worden in deze notitie ook kansen benoemd voor de directe omgeving van het centrumgebied. Mochten er zich daar herinrichtingsprojecten voordoen, kan groen worden ingezet als verbinding met het centrum. Voor het Walkwartier met daarin de Walstraat, De Wal en Carmelietenstraat vindt afzonderlijke planvorming plaats. Ook hierbij maakt vergroening deel uit van de plannen. Het Walkwartier wordt niet meegenomen in deze notitie.

Afbeelding 2 Pit en schil uit Koers Stadshart Oss, 2016

1.3 Opzet project

Het project Vergroenen Stadshart bestaat uit twee fases:

De eerste fase betreft deze algemene notitie voor het vergroenen van het centrumgebied. Kort wordt ingegaan op de ruimtelijke en functionele betekenis van het groen, het beleid en hoe groen ingezet kan worden in het centrum. In dit deel worden ook de samenhangende delen (straten en/of pleinen) benoemd. Dit is afhankelijk van het type en de functie van de straat binnen het centrum. Daarnaast worden principeoplossingen in beeld gebracht en daarvan worden globale kosten geraamd.

In de tweede fase worden de afzonderlijke straten nader verkend en wordt een plan uitgewerkt. De straatgesprekken vinden plaats op basis van deze notitie. Op deze wijze kunnen de specifieke belangen van de straat aan bod komen, immers het belang van de Heuvel is anders dan het belang van de Houtstraat. Per straat kan een afzonderlijke sfeer of thema worden benoemd. Met het Centrummanagement worden bijeenkomsten georganiseerd met ondernemers, bewoners en pandeigenaren in de betreffende straat. Draagvlak onder ondernemers en bewoners is essentieel voor de planvorming. Samen wordt een plan gemaakt dat past binnen de financiële kaders van het deelgebied. Daarna is het plan gereed voor uitvoering.

1.4 Stadsentree Terwaenen

Terwaenen is de door bezoekers meest gebruikte entree tot het Osse stadshart. Het parkeer- en marktterrein Eikenboomgaard is voor bezoekers de plek waar zij hun bezoek starten aan de winkels, horeca en andere voorzieningen in het stadshart. Op initiatief van ondernemers die gevestigd zijn aan het Terwaenenplein is de inrichting aan de orde gesteld. Tijdens straatgesprekken is een schetsplan gemaakt (zie bijlage II) om de stadsentree aantrekkelijker en minder verhard te maken.

2. Groen in het stadshart

2.1 Beleving van groen in het straatbeeld

Op basis van afbeelding 4 Boomkronen zou de conclusie getrokken kunnen worden dat het Centrum behoorlijk groen is.

Wanneer echter alleen naar de groenvlakken gekeken wordt (afb. 3) blijkt dat het toch tegen valt. In de beeldvorming van het centrum is ook duidelijk sprake van een harde omgeving. Dat heeft te maken met de inrichting van het openbaar gebied en de gevelwanden. De aanwezigheid van bomen levert een positieve bijdrage aan het straatbeeld. Hoe de openbare ruimte ervaren wordt heeft te maken met de zichtlijnen en de omvang (breedte en hoogte) van het groen. Ook het kleurgebruik van de beplanting speelt daarin een rol.

Afbeelding 3 Groenvlakken stadshart Oss

Afbeelding 4 Boomkronen stadshart Oss

Een fleurige uitstraling zal de attentiewaarde verhogen en levert een gunstige uitstraling op in de openbare ruimte.

Op afbeelding 5 is de visuele aanwezigheid van groen schematisch weergegeven. Wat zien we op ooghoogte, welk groen valt goed op in het straatbeeld en wat valt meer weg ten opzichte van de omgeving?

Globaal gezien is de ruimte op te delen in drie niveaus: straatniveau, middenniveau en bovenniveau.

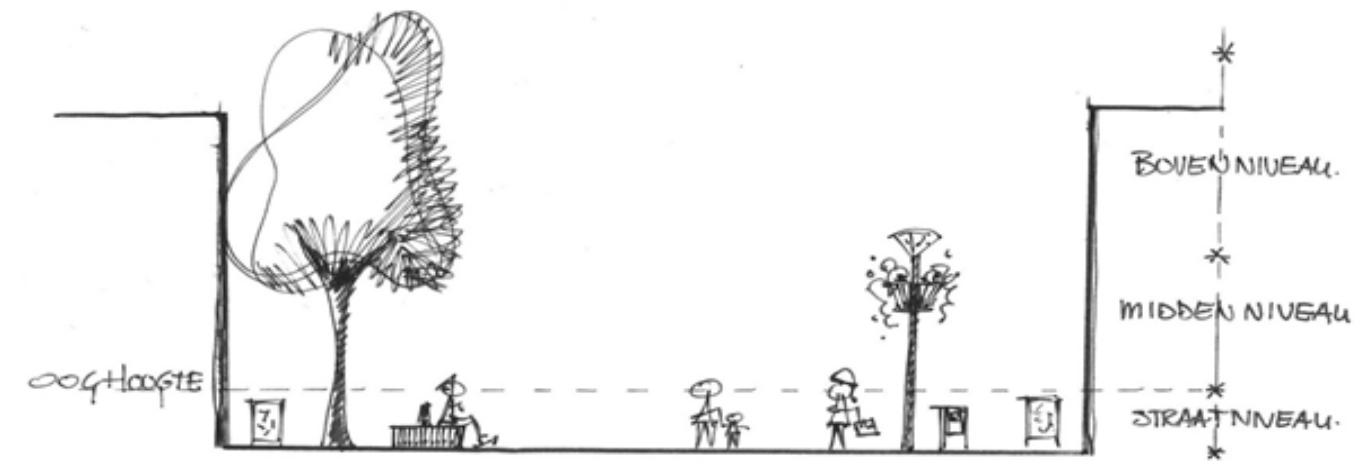
- Straatniveau

Op dit niveau bevindt zich het vlakgroen. Het groen tot een hoogte van ca. 80 cm geeft een gunstige bijdrage aan de beleving van de openbare ruimte, maar het moet wel concurreren met al het andere straatmeubilair, zoals zitelementen, prullenbakken, warenuitstallingen en reclamedragers. Vlakgroen kan vanwege het vele straatmeubilair beperkt zichtbaar zijn. Tenzij het wat grotere elementen zijn zoals de bakken op het Walplein. Vaak kan de omvang van vlakken niet groot zijn vanwege de druk op het voetgangersgebied. In aanloopstraten biedt vlakgroen meer mogelijkheden.

Omdat het beschikbare oppervlakte vanwege de vele beperkingen niet heel groot is, heeft groen op straatniveau hier een beperkte uitwerking op hittestress. Wel wordt het verhardingsoppervlak verkleind en dat is gunstig. Groen op straatniveau levert een bijdrage aan de beleving, biodiversiteit en mogelijk tegen verdroging.

- Middenniveau

Het middenniveau bevindt zich tussen de 80 cm boven de bestrating en loopt door tot ca. 3.00 meter hoogte en ligt dus min of meer gelijk aan de ooghoogte. In dit niveau is meer opgaand groen te vinden, zoals de heesters, hagen en ook hogere beplanting in zitelementen en bloempotten (hanging baskets). Dit groen zal direct van invloed zijn op de ervaring van

Afbeelding 5 Indeling zichtniveau in het straatbeeld

de openbare ruimte. Het brengt de menselijke schaal in de openbare ruimte. Vanwege de aanwezigheid van zitelementen, afvalbakken en hanging baskets, moet men waken niet teveel elementen toe te voegen aan het straatmeubilair. Dit kan leiden tot een onoverzichtelijke openbare ruimte. Ook gevelgroen bevindt zich in het middenniveau. Dit groen kan veel bijdragen aan de beeldvorming in de openbare ruimte. Het ontnemt het zicht op blinde gevels en maakt het aanzicht van de gevel een stuk vriendelijker. Ook heeft gevelgroen een verkoelend effect, houdt water vast en is goed voor de biodiversiteit.

Het tegengaan van hittestress is afhankelijk van o.a. het gebruik van het groen. Staat het groen in bakken, dan zal de bijdrage met name esthetisch zijn, het maakt de ruimte vriendelijker. En kan daarnaast gunstig zijn voor de biodiversiteit. De schaduwwerking zal beperkt zijn. Het terugdringen van het verhard oppervlak is discutabel omdat ook het opgaande materiaal warmte vasthoudt. Is er sprake van een groter groenelement is

de winst groter. Ook gevelbeplanting kan een goede bijdrage leveren aan het tegengaan van hittestress zeker als het groen zich op een zuidgevel bevindt.

- Bovenniveau

Het bovenniveau bevindt zich boven de 3,00 meter. Bomen, hoog gevel-groen en spandraden vallen in deze categorie. Meer dan het groen in de andere niveaus markeren bomen (in het bijzonder bomen met een forse kruin) de openbare ruimte. Zij zijn dus niet alleen van invloed op de plek maar op heel de straatbeleving. Het is groen dat een onderbreking vormt in het straatbeeld, een plek waar mensen naar toe gaan. Een minder fraaie gevel kan aan het zicht onttrokken worden door groen.

Voor het tegengaan van hittestress leveren bomen een goede bijdrage. Bomen werpen schaduw op het bestrating- en geveloppervlak. Dit kan overigens ook een nadeel zijn voor bezoekers die op een terras juist in de zon willen zitten.

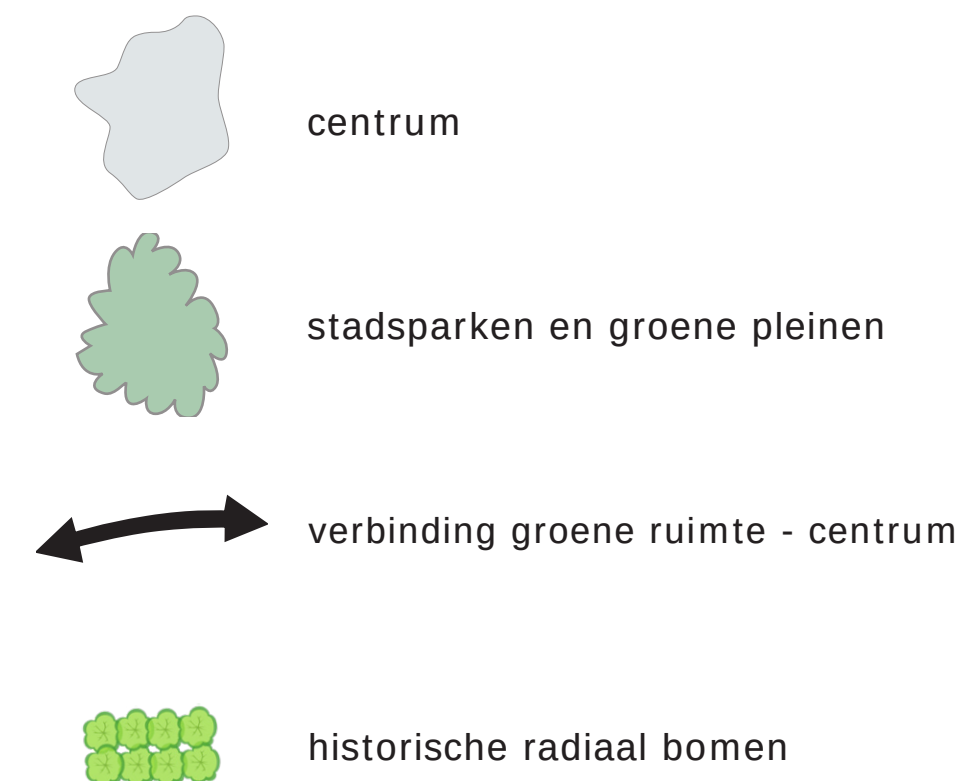
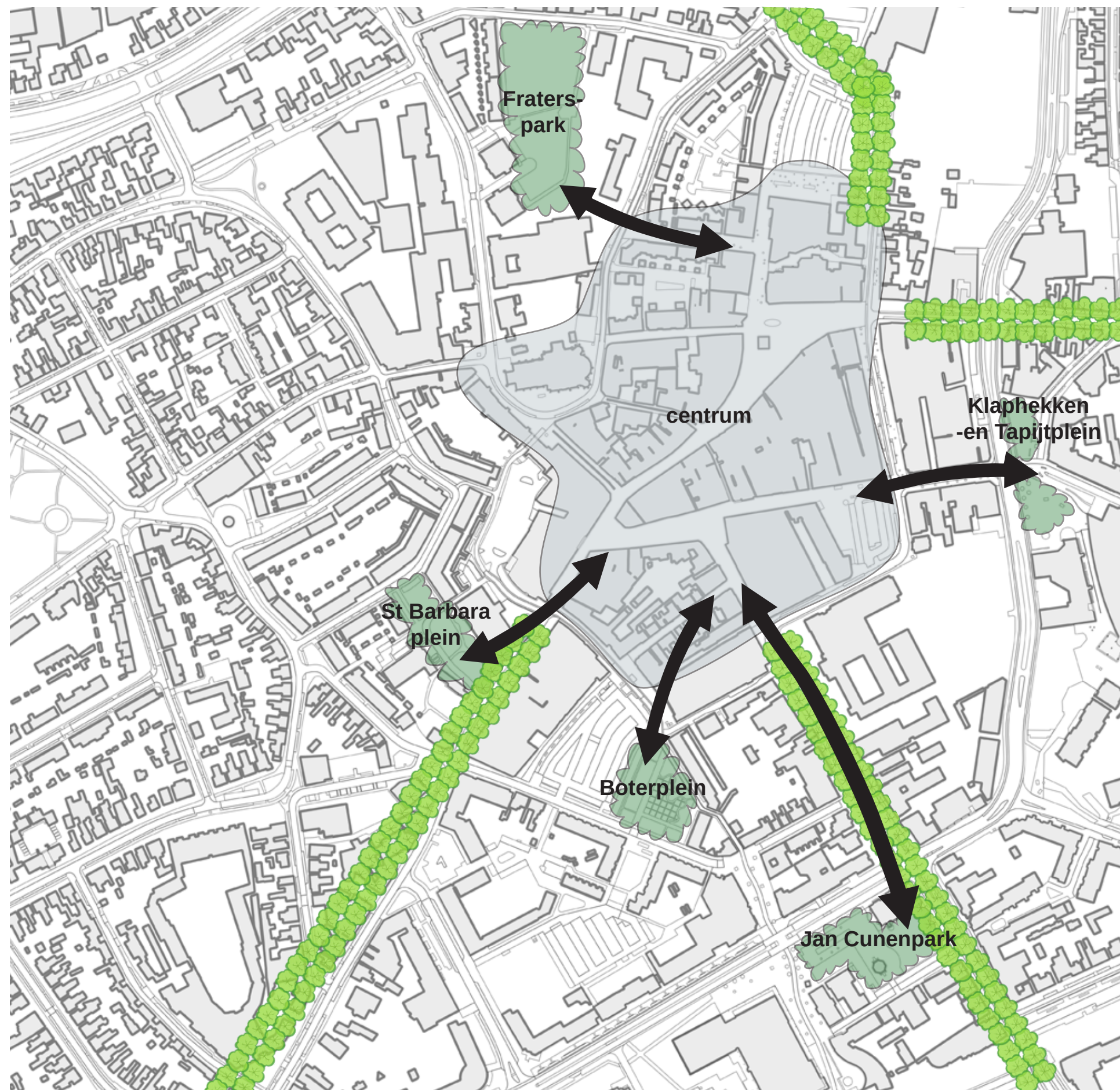
2.2 Groenstructuur van het stadshart

Om het centrum loopt de centrumring Raadhuislaan-Oostwal. De ring vormt de ontsluiting voor het centrum. Het profiel van de Raadhuislaan kent een groene uitstraling, aan de Oostwal liggen een aantal groene plekken. Het Jan Cunenpark, de aansluiting met de Bram van de Berghstraat, het TBL-terrein, het Klaphekkenplein-Tapijtplein en de begraafplaats vormen een groene ketting aan die zijde van het centrum. Aan de andere zijde van het centrum ligt het plantsoen bij het Boterplein, het Sint Barbaraplein en het Fraterspark. Samen met de plekken aan de centrumring ligt er rondom het centrum op loopafstand een gordel van groene plekken. De verbinding van de groene plekken met het centrum kan versterkt worden.

De stad Oss heeft een sterke groenstructuur. Dat heeft te maken met de wijze waarop de stad is gegroeid met de groene vingerstructuur waarbij het groen vanaf het buitengebied het bebouwd gebied inkomt en ook de vormgeving van de singels zoals deze in het groen liggen. Ook de boomstructuur die de historische radialen ondersteunt draagt bij aan de groene uitstraling van Oss.

In het centrumgebied staan diverse bomen, daardoor is het groen in het bovenniveau redelijk goed aanwezig. Uiteraard moet bezien worden of dit nog verder kan worden versterkt. In het middenniveau en het straatniveau (met uitzondering van heringerichte straten) is nog weinig groen aanwezig. Terwijl deze niveaus belangrijk zijn voor de beleving. Dit groen biedt ook kansen tot verbetering van de biodiversiteit. Wanneer het vooralsnog niet mogelijk is om de uitstraling van blinde gevels te verbeteren kan een groene gevel het straatbeeld aantrekkelijker maken.

Opgemerkt is dat in het centrum een veelheid aan straatmeubilair aanwezig is. Voor de winkelpanden is een vrij inrichtbare strook van één meter waar ondernemers iets neer kunnen zetten. Veel ondernemers plaatsen in die strook (en ook nog daarbuiten) reclamedragers. Dit maakt het straatbeeld onrustig. Sommige ondernemers hebben er voor gekozen om in die strook bloempotten te plaatsen. Dit geeft een vriendelijkere aanzicht van de straat. Ook andere ondernemers zouden kunnen overwegen om geveltuintjes aan te leggen of bloempotten te plaatsen. Het zou het aanzicht van het winkelgebied minder stenig en aantrekkelijker maken.

Afbeelding 6 Overzicht groenstructuur stadshart en omgeving

3. Klimaatvoordelen en biodiversiteit

3.1 Tegengaan van hittestress en verdroging

Het klimaat verandert en dat zal in de toekomst meer en meer problemen opleveren. Hittestress, verdroging en wateroverlast nemen toe en de biodiversiteit neemt rap af. Deze problemen kun je niet los van elkaar zien. Het toepassen van meer groen levert een bijdrage aan het tegengaan van al deze problemen. Uiteraard blijft het bestaand groen uitgangspunt.

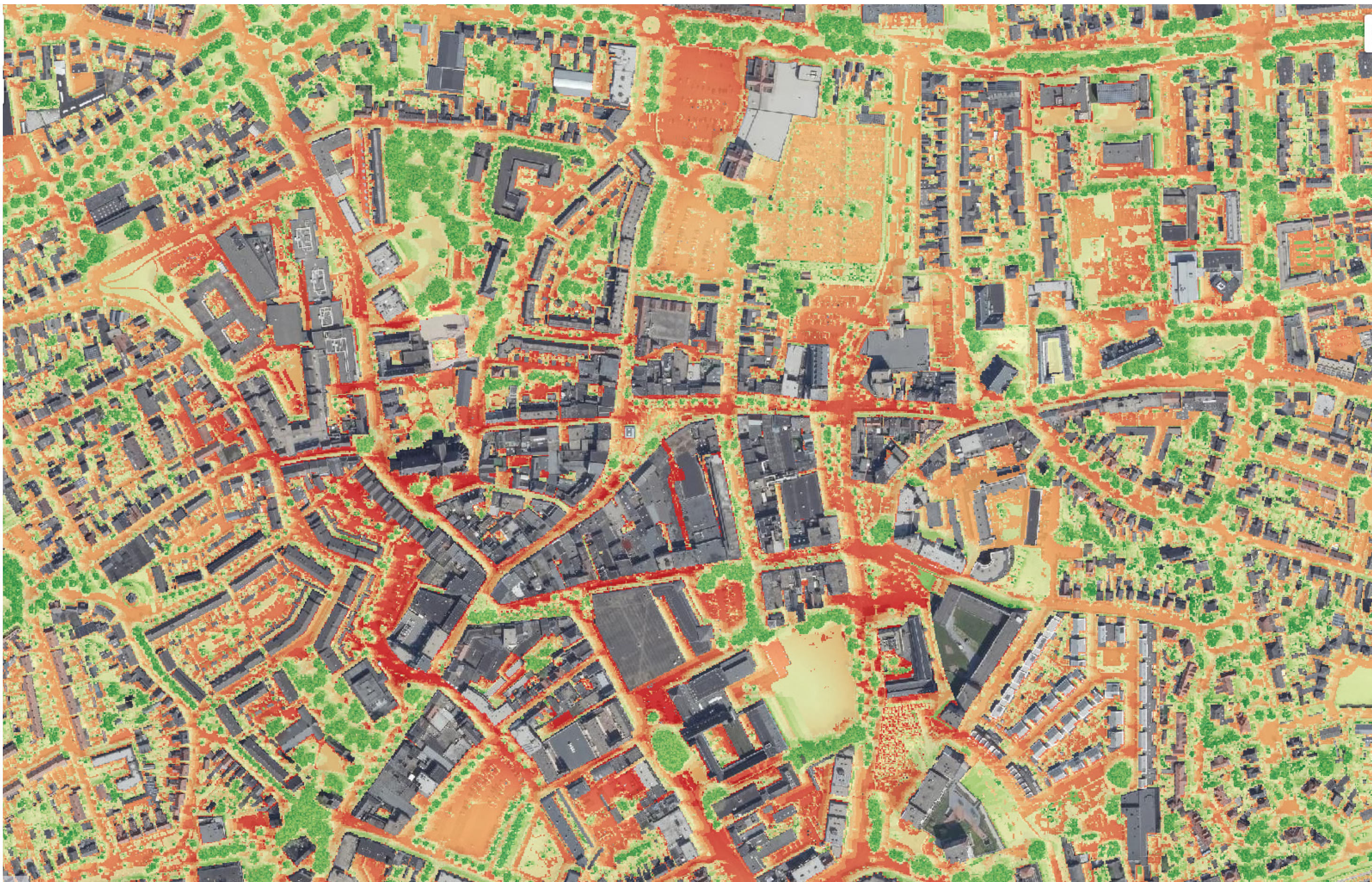
Op zomerse dagen kan het in de stad een stuk warmer zijn door stenige oppervlakken die warmte vasthouden en bebouwing die wind tegenhoudt. Met name in het centrum en op bedrijventerreinen zijn gevoelig voor hittestress. Groen kan een substantiële bijdrage leveren aan het terugdringen van het hitte-effect. Groen absorbeert fijnstof en warmte, verdampt vocht en biedt verkoelende schaduw.

In plantvakken en boomspiegels kan water de grond inzakken zodat het in het gebied vastgehouden wordt en niet via het riool wordt afgevoerd. Dat gaat verdroging tegen en biedt bufferruimte bij piekbuien, waardoor minder gauw wateroverlast ontstaat. Bij aanleg van groenvakken is het dan ook van belang dat deze verlaagd worden aangebracht en er afschot is naar het vak.

3.2 Biodiversiteit

De biodiversiteit in het openbaar groen in het centrum is laag. Het toepassen van meer plantmateriaal biedt voedsel en nestelgelegenheid voor insecten en vogels. Daarbij is het streven naar een zo groot mogelijke soortenrijkdom met variatie in bloeitijd en vruchtdracht. Hierbij wordt wel het dagelijks gebruik en beheer in de stad in acht genomen.

De biodiversiteit heeft het meeste baat bij planten die van nature in Nederlandse gebieden voorkomen. Toch betekent dit niet dat alleen inheems sortiment moeten worden aangeplant. Gecultiveerde bomen en planten kunnen het bloeiseizoen verlengen, waardoor insecten langer van voedsel worden voorzien. Het is van belang bij toepassing van uitheemse soorten dat deze voldoende nectar en stuifmeel bieden. Daarnaast kunnen ze fleur en kleur toevoegen aan het centrum.

Afbeelding 7 Hittestress stadshart Oss (uit klimaatatlas Oss)

4. Kansen voor vergroening Stadshart Oss

Er worden goede kansen gezien het centrum te vergroenen. Een kwaliteit van het centrum van Oss is dat aan de rand meerdere grotere groene ruimtes aanwezig zijn. Daarentegen kent het centrum binnen de pit en de schil ook veel verharde ruimtes waar het groen beperkt of helemaal niet aanwezig is. De laatste jaren is een aanzet gegeven met het vergroenen van het centrum. Deze vergroening kan verder worden doorgezet waardoor het centrum duurzamer wordt en een groener en vriendelijker aanzicht krijgt. Dit wordt benoemd in diverse notities waaronder de Koers Stadshart Oss.

In de Koers wordt "ingezet op een eigen ruimtelijke karakteristiek van straten en pleinen. Meer groen in de stad verhoogt de sfeer en de belevingswaarde". De Koers benoemt "de bestaande groenvoorzieningen meer toegankelijk te willen maken, aanloopstraten te vergroenen en elk plein een eigen groene sfeer mee te geven die past bij de identiteit van het specifieke plein". Een begin is al gemaakt met het vergroenen van de aanloopstraten en gesprekken over het aantrekkelijker maken van de stadsentree Terwaenen.

Het Groenbeheerplan stelt dat meer groen beter is voor het klimaat omdat regenwater makkelijker opvangen kan worden en kan infiltreren, het een vermindering geeft van hittestress en omdat mensen zich prettiger voelen in een groene omgeving en dat is weer gunstig voor de gezondheid.

4.1 Kansenmatrix

Om inzichtelijk te maken waar de kansen liggen voor vergroening is een matrix gemaakt (afbeelding 8). Voor de straten wordt een inschatting gemaakt waar mogelijkheden liggen voor vergroening en in hoeverre de vergroening bijdraagt aan de aspecten sfeer en beleving, verdroging, hittestress en biodiversiteit. De matrix moet niet zo gelezen worden dat het aantal plussen de prioriteit bepaalt. De pit en de schil hebben prioriteit

boven de rand. Maatregelen in de pit en de schil dragen direct bij aan de beleving en de uitstraling van het centrum.

De matrix is opgedeeld in vier delen: entree Terwaenen, de pit, de schil en de centrumrandgebieden. Project Terwaenen is al eerder gestart, vanwege de aandacht voor de stadsentree.

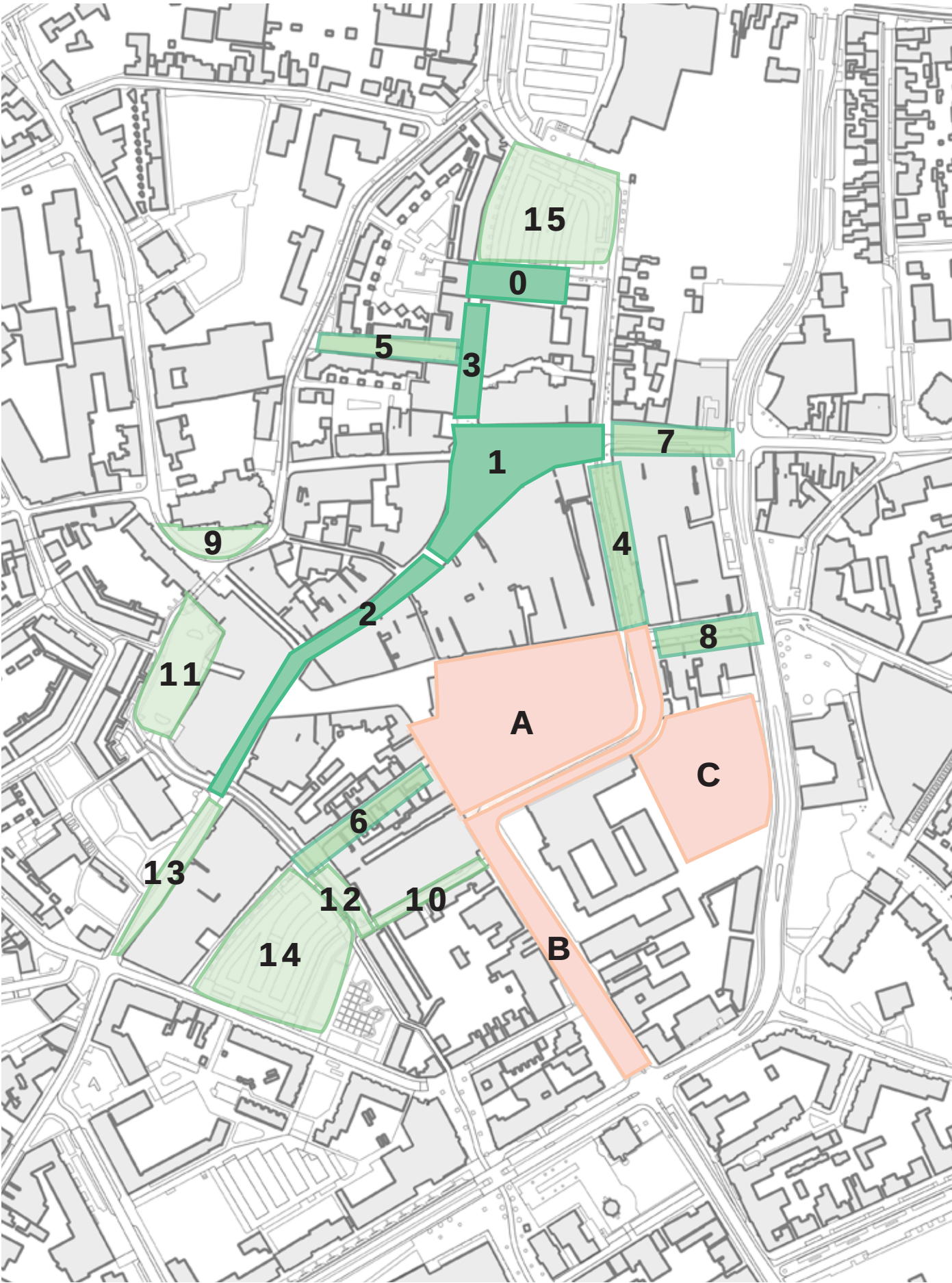
Bij de uitwerking is het van belang de huidige structuur en inrichtingsprincipes van het centrum in het oog te houden. Voorkomen moet worden dat een te grote diversiteit ontstaat waardoor het straatbeeld juist een rommelige indruk geeft. Zoals al eerder is gebeurd zijn aanvullingen goed voorstelbaar. Een kans is het combineren van straatmeubilair met groen.

De matrix laat ook de kansen zien om iets te doen aan verdroging, hittestress en biodiversiteit. Uit de matrix blijkt dat de kansen op vergroening buiten het centrum vaak groter zijn omdat daar de druk op het openbaar gebied minder groot is. Ook een vergroening buiten centrum draagt op een positieve wijze bij aan de uitstraling van het centrum. Afhankelijk van de planvorming kan vergroening buiten de schil ook meeliften bij andere projecten.

Voor het tegen gaan van verdroging geldt in principe voor alle locaties dezelfde weging. Onderscheidend bij verdroging is de ruimte en de mogelijkheden in de straat om groenvlakken te maken. Zo is op de Heuvel wel meer ruimte aanwezig maar is de ruimtevraag voor evenementen dusdanig dat groenvlakken nauwelijks te realiseren zijn.

Op afbeelding 7 Hittestress stadshart Oss is te zien welke plekken gevoeliger zijn voor hittestress. Dit heeft o.a. te maken met de aanwezige verharding, de bezonning en de winddoorstroming. Hoe roder de straten op

locatie/kans			Locatie	Haalbaarheid	Sfeer/beleving	Tegengaan van verdroging	tegengaan van hittestress	Biodiversiteit
Entree	0	Terwaenen (plein)	+	+	++	++	0	+
Pit	1	De Heuvel	++	0	++	0	+	++
	2	Heuvelstraat en Kruisstraat	++	0	+	0	0	0
	3	Terwaenen (straat)	++	+	+	+	+	0
Schil	4	Burgwal	+	+	++	+	+	++
	5	Varkensmarkt	+	+	0	+	+	+
	6	Houtstraat	+	+	+	0	+	+
	7	Hooghuisstraat	+	+	0	+	+	+
	8	Walstraat	+	0	0	0	0	0
Rand	9	Kerkplein	0	++	++	++	++	++
	10	Haarviltstraat	0	++	++	+	++	+
	11	Boschpoorthof	0	+	+	+	++	++
	12	Heschepad	0	+	++	+	+	+
	13	Kruisstraat t.o. Groene Engel	0	+	+	+	0	++
	14	Jurgensplein	0	+	+	+	++	+
	15	Eikenboomgaard	0	0	+	+	+	+
Overige projecten	A	Walkwartier						
	B	Molenstraat						
	C	TBL-terrein						

Afbeelding 8 Kansenmatrix en locaties

de afbeelding, des te groter is het rendement wanneer groen kan worden toegevoegd. In de matrix is een inschatting gemaakt op welke locaties met hittestress dit met vergroening te verbeteren is.

De waardering van biodiversiteit in de matrix is afhankelijk van welk soort groen ingezet kan worden. Een monocultuur met bijvoorbeeld hagen zal van minder betekenis zijn voor de biodiversiteit dan een groenvlak met beplanting waarop bijen en vlinders op af komen.

4.2 Kansenkaart

Op de kansenkaart zijn straten en pleinen aangegeven en de wijze waarop groen ter plaatse kan worden ingezet. Om een samenhangend beeld te geven is ook buiten de pit en de schil gekeken. Met name daar liggen kansen om het centrum met de groene omgeving te verbinden.

Voor de kansenkaart worden de volgende principes gehanteerd:

- groene plekken aan de rand van het centrum verbinden met het kernwinkelgebied.
- versterken van de groenstructuur
- vergroenen van de entree van het centrum
- terugdringen van het verhard oppervlak door vlakgroen of verplaatsbaar groen te maken
- vlakgroen heeft de voorkeur boven kleinschalig groen in bloembakken
- inzetten van gevelgroen daar waar weinig ruimte is

De beschrijving van het bestaand groen maakt duidelijk dat in het centrum meerdere bomen staan. Het toevoegen van bomen in de pit zal niet eenvoudig zijn gezien de druk op het gebruik van de openbare ruimte. Wellicht bieden bomen in verplaatsbare bakken daarvoor een alternatief.

Meer kansen voor vergroening liggen op het middenniveau. Dat kan dan gevelgroen zijn omdat daarvoor minder ruimte noodzakelijk is of als beplanting in bakken. Op dit niveau draagt beplanting voor een belangrijk deel bij aan de beleving van de openbare ruimte. In het centrum is het groen op het middenniveau momenteel minder aanwezig.

Voor beplanting op het lage straatniveau zal de pit minder geschikt zijn. Geveltuintjes zijn wel voorstelbaar in de straten rondom de pit waar minder druk op het openbaargebied aanwezig is. Daarbij zal, meer nog dan op de andere niveaus, de samenwerking moeten worden gezocht met eigenaren en/of ondernemers.

Afbeelding 9 Kansenkaart vergroenen stadshart Oss

5. Aanzetten per straat

Hierna volgt een korte opsomming van straten waar kansen worden gezien voor vergroening. De suggesties geven een idee aan welke mogelijkheden van vergroening kan worden gedacht. Plannen en thema's zullen nader vorm moeten krijgen in de afzonderlijke straatgesprekken. Dan zal in breder perspectief worden gekeken (particuliere vergroening, reclamevoering, gevelverbetering ed.) de straat aantrekkelijker te maken.

In de bijlage zijn principeoplossingen met referentiebeelden opgenomen van groenelementen met daarbij aandachtspunten en indicatieve kosten.

1. De Heuvel

- De Heuvel is de huiskamer van het centrum; hier vinden veel activiteiten plaats. Uitgangspunt is dat de activiteiten aanwezig blijven op het plein. Om het plein te vergroenen kan gedacht worden aan verplaatsbaar groen, in de vorm van bakken;
- Ook vanuit de horeca wordt aandacht gevraagd voor groen. Vanwege schaduwwerking van bomen op de terrassen en om het plein juist aantrekkelijker te maken door het te vergroenen. Deze vergroening kan samen gaan met een andere inrichting van de terrassen;
- Een groene poort bij de entree van de Galerij kan zowel de entree tot de achterliggende winkels aantrekkelijker maken als het zicht vanaf de Heuvel.

0. Terwaenen (plein)

- Versterken en aantrekkelijker maken van de stadsentree;
- Hoofdzakelijk groenemelenten toevoegen voor verbetering van de belevingswaarde;
- Kans voor vergroening/ontharding door overbodige verhardingsvlakken.

2a. Heuvelstraat

- Lichtmasten zijn in het straatbeeld volop aanwezig. Een lichtmast zou ook dienst kunnen doen als begeleiding van klimplanten. Daarbij zal wel rekening gehouden moeten worden met het beeld van de bloembakken op de lichtmasten;
- Lichtmasten zouden in een blokhaag geplaatst kunnen worden.

2b. Kruisstraat

- Tegen de kopgevel van het pand aan de Boschpoorthof is gevelgroen goed voorstelbaar;
- Groenkorven of gevelgroen zijn toepasbaar op de kolommen tussen de winkelpuien van het appartementengebouw;

3. Terwaenen (straat)

- Lichtmasten zouden dienst kunnen doen als begeleiding van klimplanten. Daarbij zal wel rekening gehouden moeten worden met het beeld van de bloembakken op de lichtmasten;
- Lichtmasten zouden in een blokhaag geplaatst kunnen worden;
- Kolommen v/d gebouwen kunnen voorzien worden van klimplanten.
- Mogelijkheden voor vlakgroen onderzoeken.

4. Burgwal

- De inrichting is afhankelijk van de toekomstige verkeersfunctie;
- Momenteel loopt er een initiatief voor een herinrichting van de straat. Daarbij is ruimte voor vergroening van de straat;
- Gedacht kan worden aan:
 - Plekken maken met straatgroen en bomen;
 - Gebruik maken van smalle of leibomen i.v.m. doorgang;
 - In de straat is een lange luifel aanwezig; indien de luifel behouden blijft kan onderzocht worden of gevelgroen mogelijk is.

6. Varkensmarkt

- Een gedeelte van de fietsnietjes vervangen door vlakgroen;
- Kolommen van de De Kien gebruiken voor gevelgroen;
- Kansen onderzoeken voor geveltuintjes die de sfeer van woongedeelte van de straat aanvullen.

8. Hooghuisstraat

- In de straat is een laad-losvak aanwezig. In plaats van anti-parkeerpaaltjes kan een haag of vlakgroen een alternatief bieden;
- Bij gesloten gevels onderzoeken of gevelgroen mogelijk is.

7. Houtstraat

- Maken van een groene entree vanaf het Jurgensplein;
- Verkennen van mogelijkheden voor gevelgroen, bijvoorbeeld bij het appartementengebouw aan de zijde van het Jurgensplein;
- Behoud en versterken van het groen in de bestaande gevelbakken;-geveltuintjes passen in het beeld van de straat;
- Zuilen, net als aan de zijde van de Molenstraat zijn meer toepasbaar

9. Walstraat

- Aanbrengen van groen op straatniveau is beperkt mogelijk.

10. Kerkplein

- Goede kans om groot vlakgroen aan te brengen.

12. Boschpoorthof

- Aanbrengen van enkele grote bomen op de parkeerplaats;
- Tegen blinde gevels (zuidkant) kan gevelgroen aangebracht worden.

11. Haarviltstraat

- Aan de noordkant gevelgroen aanbrengen;
- De zuidkant vindt herontwikkeling plaats.

13. Heschepad

- Veel te behalen voor de beleving door vergroening;
- Terugdringen van verrommeling door verminderen straatmeubilair, paaltjes en nietjes.

Links: Afbeelding 10 Vergroening Sint Sebastiaanstraat

14. Kruisstraat t.o. Groene Engel

- Deel kinderkopjes vervangen door vlakgroen of hagen, omdat een aantal fietsnietjes terug gebracht kan worden.

16. Eikenboomgaard

- Het plein biedt ruimte voor grote bomen. Dit zal echter op bezwaren stuiten in verband met grote evenementen. Alternatief hiervoor is verplaatsbaar groen.

15. Jurgensplein

- Op het plein enkele grote bomen toevoegen tussen de parkeervlakken en aan de kant van het Heschepad.
- Dit plein wordt nagenoeg niet gebruikt voor evenementen.

Molenstraat

- de inrichting van de Molenstraat behoort tot het Walkwartier. De inrichting rondom de voormalige winkel van de Kwast verdient aandacht. Indien deze hoek niet betrokken wordt bij het Walkwartier zou gedacht kunnen worden aan gevelgroen.

Walplein

- De gevel van het pand Wehberg heeft veel gesloten gevels. Een aantrekkelijke gevel heeft de voorkeur. Zolang daar geen sprake van is kan onderzocht worden of straatgroen en/of gevelgroen toepasbaar is.

6. Prioriteiten en budget

Om het vergroenen van het centrum te laten slagen is het belangrijk om het samen te werken met direct betrokkenen. Concreet kan gedacht worden aan ondernemers, pandeigenaren, bewoners, het centrummanagement en de gemeente. Daarbij is ook onderscheid aan te brengen in de verschillende straten of pleinen in het centrum. Elke type straat heeft zijn eigen bijzonderheid. Daarom is voor de vergroening van het centrum een indeling gemaakt in straten en pleinen die samenhangende kenmerken hebben. Voor deze afzonderlijke straten kan een passend thema worden gezocht. De visie geeft de richting aan, in de straatgesprekken worden plannen nader uitgewerkt.

6.1 Uitvoering 2020/2021

Niet alle vergroeningskansen zijn direct realiseerbaar. De op de afbeelding aangegeven nummering geeft de prioriteiten aan van de straten. Gestart wordt met Terwaenenplein en dan de straten en pleinen in de pit, daarna volgt de schil. Mogelijkheden voor vergroening aan de rand van het centrum zullen vooral moeten meeliften met andere projecten. Hierbij kan van de aangegeven nummering worden afgeweken als daartoe aanleiding is.

De straatgesprekken voor Terwaenenplein zijn gestart. Dit jaar wordt begonnen met de straatgesprekken van de Heuvel, daarna volgt de Heuvelstraat en Terwaenen(street). De straatgesprekken en uitvoering van plannen vindt plaats over meerdere jaren.

Vooruitlopend op deze notitie is een globale raming gemaakt van vergroeningskosten voor de pit en de schil (€ 875.000). Een eerste indicatieve raming voor stadsentree Terwaenen bedraagt € 200.000. We stellen nu € 500.000 beschikbaar (uit de Reserve Investeringsfonds Stadshart Oss) zodat we in 2020 en 2021 de eerste straten kunnen realiseren. Dit budget is niet specifiek gekoppeld per straat, omdat nog niet geheel duidelijk is hoe de vergroening van de Heuvel, Heuvelstraat en Terwaenen er uit zal zien. In de straatgesprekken verkennen we de mogelijkheden, stellen we een voorstel op, en ontstaat er meer duidelijkheid over de kosten van een straat.

Voor de beheerkosten is in de programmabegroting structureel een bedrag van € 45.000 per jaar opgenomen vanaf 2021. Dit voor beheerskosten die volgen uit de vergroening van het Stadshart, waaronder de straten die in deze notitie worden genoemd. Voor Terwaenen en de pit wordt uitgegaan van € 35.000 beheerkosten. Bij het uitwerken van de verschillende straten ontstaat ook duidelijkheid of er andere (financiering)mogelijkheden zijn om het beheer uit te voeren.

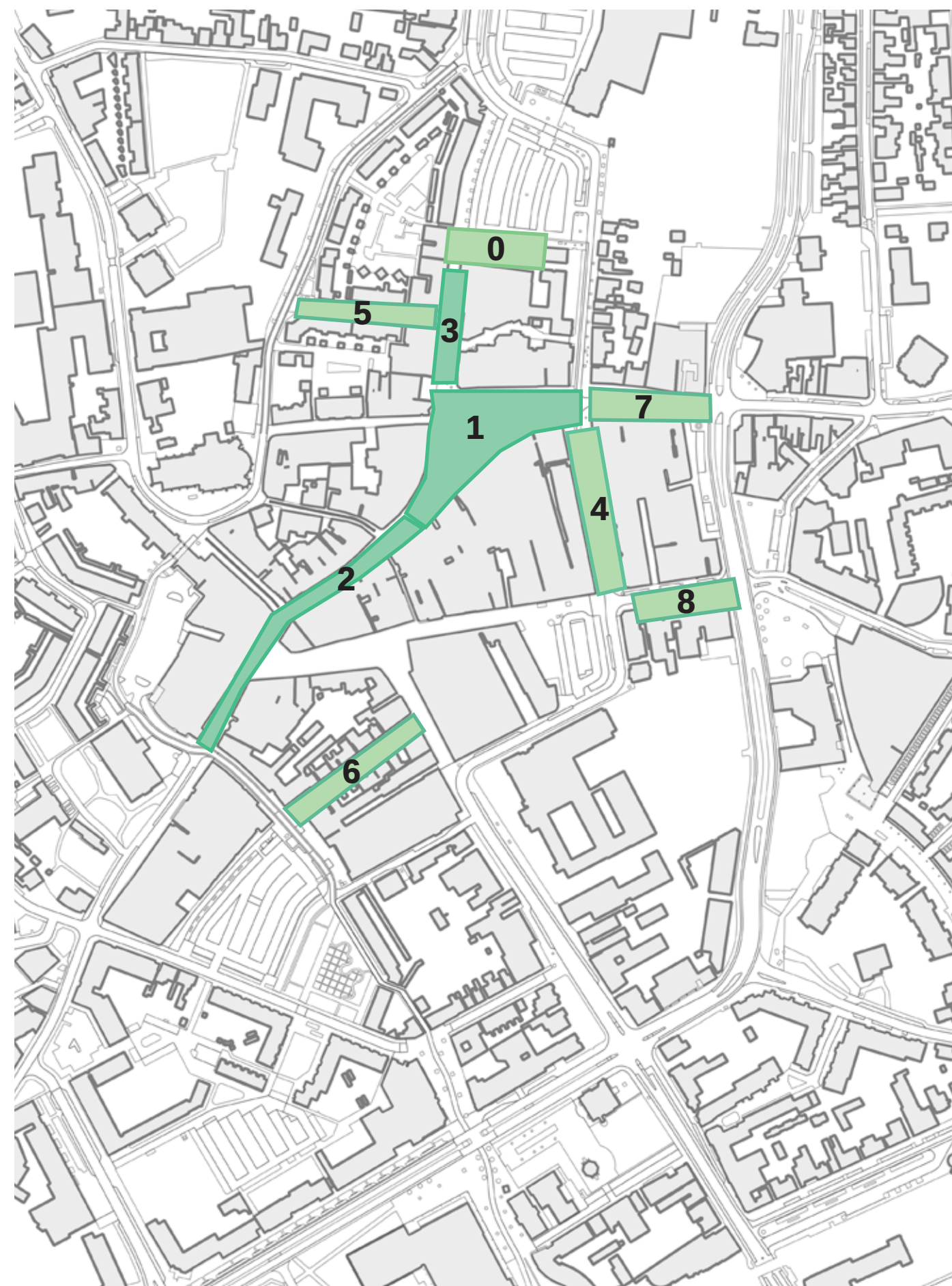
0. Stadsentree Terwaenen

Pit

- 1. De Heuvel
- 2. Heuvelstraat en Kruisstraat
- 3. Terwaenen (straat)

Schil

- 4. Burgwal
- 5. Varkensmarkt
- 6. Houtstraat
- 7. Hooghuisstraat
- 8. Walstraat

Afbeelding 12 Locaties vergroenen stadshart

Bijlage I Principeoplossingen: Groenelementen

1. Vlaggroen bodembedekker of lage heester a niveau

straatniveau

- + ruimte voor infiltratie regenwater
- + doorbreking grote stenige oppervlakte centrum

- kwetsbaar voor doorlopen

Aanlegkosten ca. € 230,- per m2
Beheerkosten ca. € 8,05 per m2/jaar

2. Vlaggroen bodembedekker of lage heester verhoogd

straat -en middenniveau

- + groen is minder kwetsbaar
- + doorbreking grote stenige oppervlakte centrum
- geen infiltratie van regenwater
- verdroogt sneller in de zomer
- aanleg duurder dan a niveau

Aanlegkosten ca. € 500,- per m2
Beheerkosten ca. € 8,05 per m2/jaar

3. Blokgroen wintergroen a niveau

straatniveau

- + ruimte voor infiltratie regenwater
- + doorbreking grote stenige oppervlakte centrum
- + minder onkruid door dicht blok

- meestal monocultuur
- randen en hoeken kwetsbaar

Aanlegkosten	ca. € 300,- per m ²
Beheerkosten	ca. € 6,90 per m ² /jaar

4. Boom in maaiveld

hoogniveau

- + verlaagt temperatuur door massa en schaduwwerking

- door kabels en leidingen op veel plekken niet toepasbaar

Aanlegkosten	ca. € 725,- per st
Beheerkosten	ca. € 60,95 per st/jaar

5. Bloembak incl. beplanting middelgroot

middenniveau

+ verplaatsbaar, dus goed te combineren met markt en evenementen

- watergeven is noodzakelijk
- kan verrommeling opleveren
- relatief hard, weinig groen beeld

Aanlegkosten	ca. € 2.500,- per st
Beheerkosten	ca. € 82,80 per m2/jaar

6. Boombak incl beplanting groot

midden -en hoogniveau

+ verplaatsbaar, dus goed te combineren met markt en evenementen

+ te combineren met ander functies

- watergeven is noodzakelijk
- kan verrommeling opleveren
- extra kosten voor verplaatsen

Aanlegkosten	ca. € 7.500,- per st
Beheerkosten	ca. € 82,80 per m2/jaar

7. Geveltuin a niveau

straatniveau

+ aangenaam woonstraat effect

- minder toepasbaar in winkelstraten
met etalages

Aanlegkosten
Beheerkosten

ca. € 125,- per m²
ca. € 4,05 per m²/jaar

8. Gevelgroen zelfklimmend of met spandraden

midden -en hoogniveau

+ lage kosten, groots effect
+ toepasbaar in smalle profielen

- afhankelijk van eigenaren panden
- kan op termijn lastig te beheren zijn

Aanlegkosten
Beheerkosten

ca. € 125,- per m²
ca. € 4,05 per m²/jaar

9. Gevelgroen grondgebonden met constructie

midden -en hoogniveau

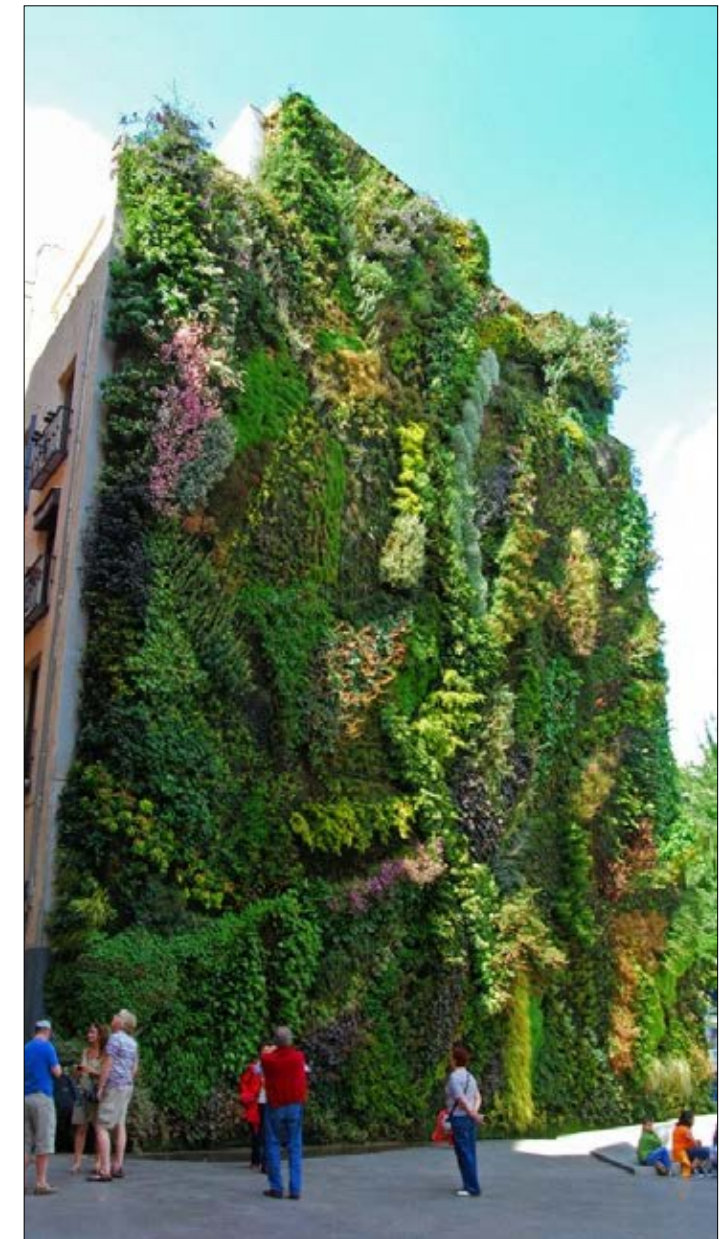

- + groots effect
- + toepasbaar in smalle profielen
- + beter te beperken dan zelfklimmend gevelgroen
- hogere kosten dan zelfklimmend
- afhankelijk van eigenaren panden

Aanlegkosten	ca. € 575,- per m2
Beheerkosten	ca. € 4,05 per m2/jaar

10. Gevelgroen panelen met substraat of steenwol

midden -en hoogniveau

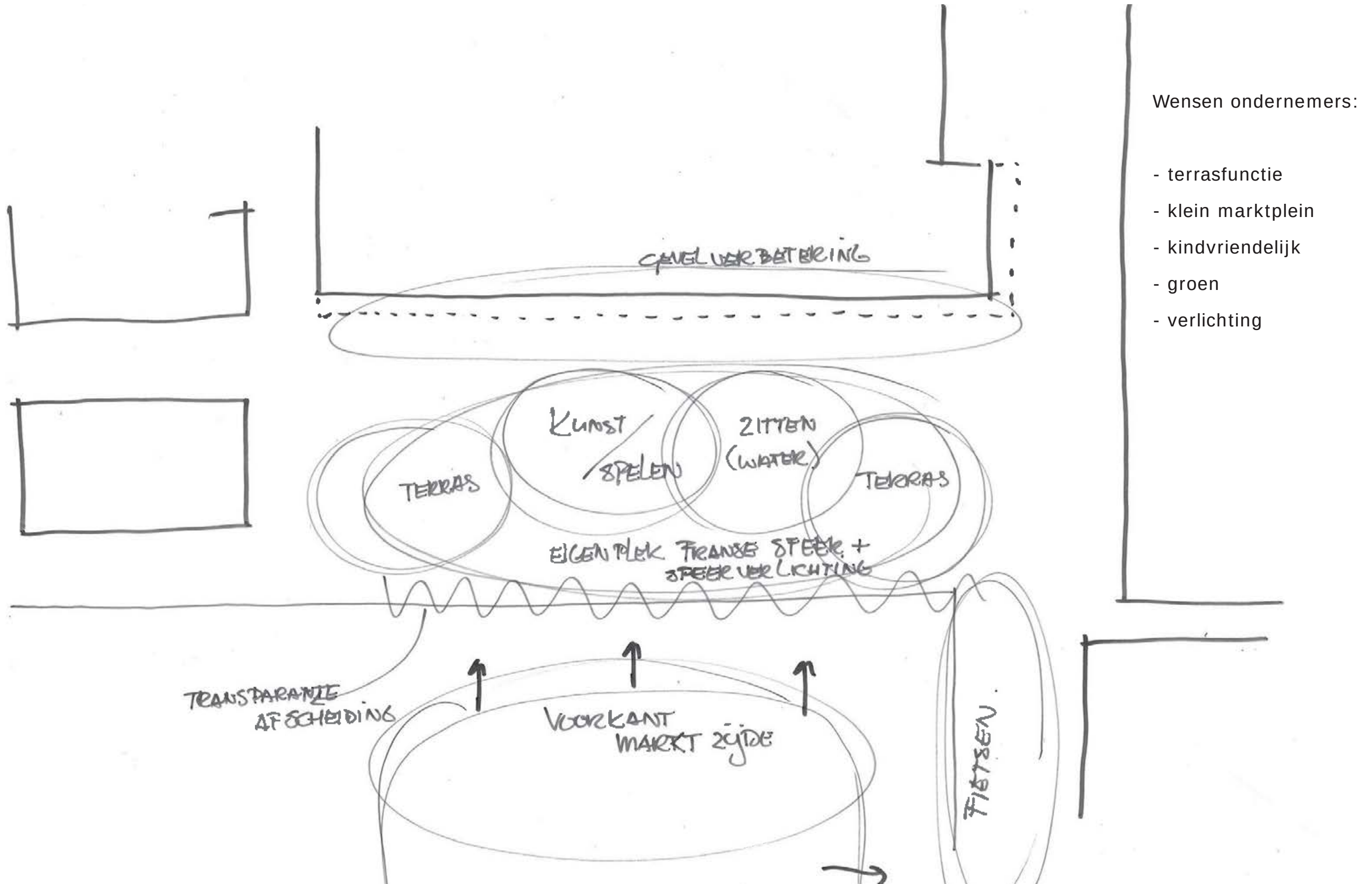

- + toepasbaar in smalle profielen, ook daar waar grond gebonden niet mogelijk is
- aanlegkosten hoger dan ander gevelgroen
- resultaat op termijn wisselend

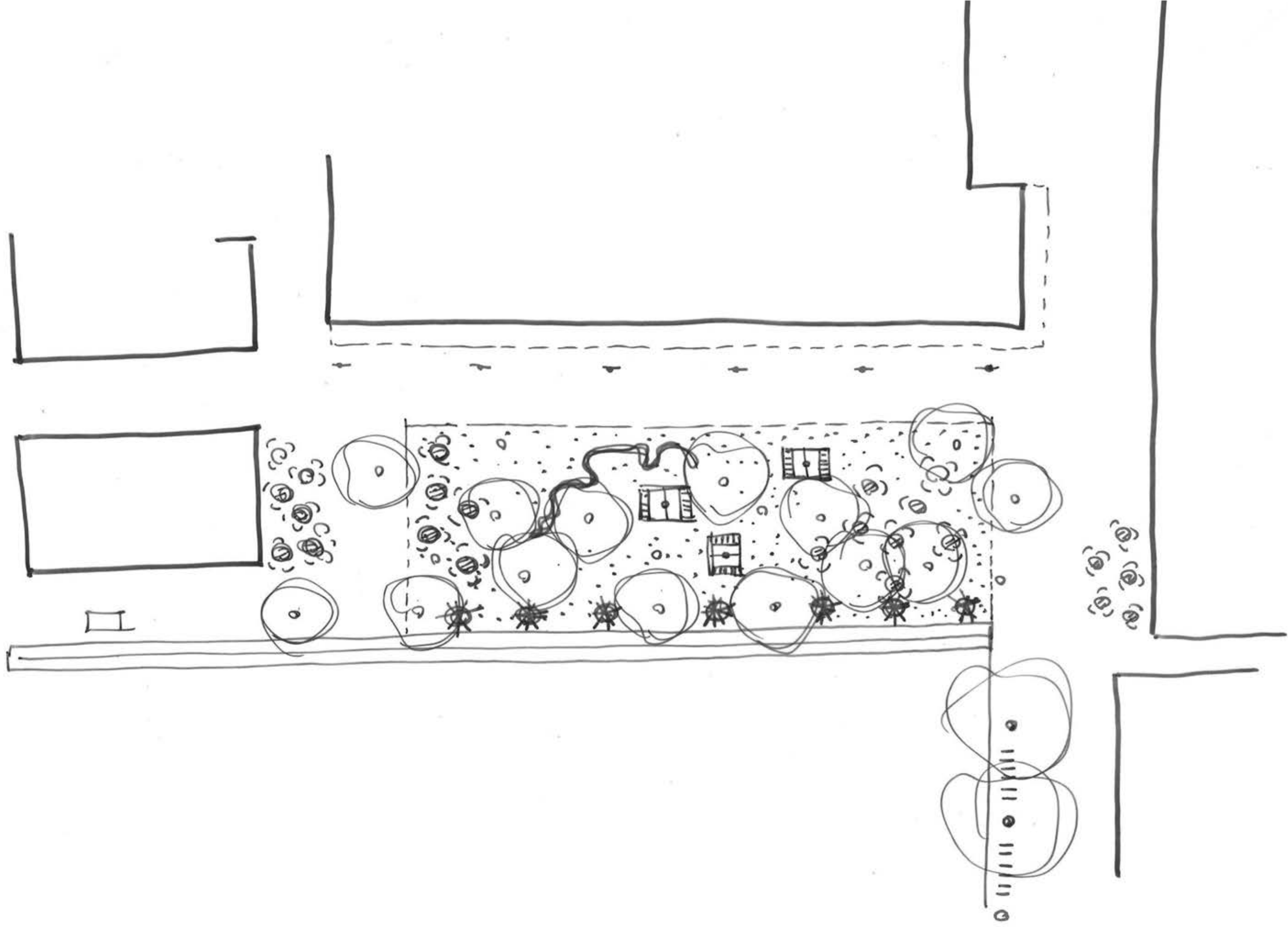
Aanlegkosten	onbekend
Beheerkosten	onbekend

Bijlage II Schetsplan Terwaenen plein

Schetsplan Stadsentree Terwaenen

Schetsplan Stadsentree Terwaenen

Schetsplan Stadsentree Terwaenen

